

(Este curios că o seamă de muzicieni contemporani îl descooperă abia azi pe Varese, după ce au luat contact cu realizările unor alți compozitori avansați din zilele noastre).

Sub conducerea tânărului dirijor și compozitor Vicente Tușcă, formația a interpretat, în maniera sa personală, *Vocalize* de Liviu Glodeanu, piesă extrem de interesantă prin fantezia cu care înzestratul compozitor folosește vocea umană, uneori descoperită, alteori acompaniată de unul sau două instrumente (flaut, violă, vibrafon). Subliniem elogios posibilitățile native ale sopranei Nelly Miricioiu; voce de o intensitate și claritate, de un ambitus larg și de colorit egal a apărut cu totul excepțională, apoi, ce rezistență! acestea nu reprezintă însă totul. Piesa lui Liviu Glodeanu este lucrare cu foarte subtile nuanțe și care se cereau redată atât de cîntăreață cît și de ceilalți interpreți cu fidelitate — care, cu regret, s-a lăsat tot timpul așteptată...

În fine, am mai ascultat și două prime audiții: *Terra* de Vicente Tușcă în care compozitorul folosind un arsenal de mijloace sonore — percute, instrumente preparate etc. — se pare că a urmărit să sugereze crearea „din haos” a Terrei, apoi, cam cu aceleași mijloace sonore, *Laude* de Sabin Pautza, lucrare cu diferite efecte sonore realizate uneori la pian preparat și diferite alte efecte percutante la talgere etc. și care apăreau uneori ca într-o înginare molcomă a unei melopee ce nu violenta auzul. Este, în fine, o încercare. Clarificarea intențiilor va veni și ea mai târziu. Am reținut însă faptul că la Conservatorul din Iași studenții se informează, caută și în genere lucrează cu multă dăruire — ceea ce nu poate fi decît lăudabil.

J.-V. P.

Prezența Cvartetului de coarde al Conservatorului „George Enescu” din Iași a constituit o plăcută surpriză pentru amatorii bucoșteni de muzică de cameră. Componentele formației (Lenuța Popa — vioara I, Viorica Cristian — vioara a II-a, Maria Schneider — violă, Nadea Podariu — violoncel) au dovedit o excelentă disciplină de ansamblu, o remarcabilă cunoaștere a paginilor executate (tot programul a fost cîntat din memorie!). Cvartetul ieșean a arătat disponibilități stilistice variate ținînd seama de lucrările diferite prezentate) și o intonație destul de îngrijită.

Din recital am reținut antrenanta redare a părților a III-a și a IV-a din *Concertul op. 64 nr.5 în Re major* de Haydn. O impresie mai puțin bună a produs *Andantele*, loc unde există încă posibilitatea de a perfecționa frazarea și elementele coloristic timbrale.

Prîmul *Cvartet* al lui Ceaikovski a fost cîntat cu pasiune, cu plăcere, fără însă a se ajunge nici un moment la acea limită a romantismului în care bunul simț se află pe mușchi de cușit.

În fine, *Cvartetul nr. 2* de Dumitru Bughici, lucrare ce a pus probabil cele mai dificile probleme formației, date fiind dificultățile de intonație și construcție, a fost excelent prezentat. Inteligența ansamblului cameral ieșean s-a ilustrat în redarea diferențială, bine individualizată a celor trei părți (*Improvisazione, Scherzo, Aria*), articulației însă bine integrate în întreg. Frazările excelente, conducerea dramatică a punctelor culminante au constituit tot atîtea atribuții pozitive în interpretare.

Concluzionînd, putem spune că succesul obținut de *Melos* a fost absolut meritat.

DAN BUCIU

Brașov

Creția muzicală românească își trăiește o îmbelșugată epocă de afirmări. Caracterizată printr-o mare independență în orientări dar și printr-o tot mai înăvuiată stăpînire a mijloacelor de rostire, fie explorînd domeniul sonor în fel și chip, uneori cu acerbă individualitate, fie găsind armoniile unei viziuni mai străbătătoare în suflute și mai apropiate de hotarele muzicii de pînă azi, întîlnește mai sugestiv sau mai evaziv imagini, gînduri, impresii sau elanuri ale vieții înconjurătoare, de cele mai multe ori.

Dacă s-ar urmări multiplele ei înfățișări numai prin prisma celor desfășurate pe estrada simfonică brașoveană și ar fi de ajuns pentru a desluși realitățile de amploare ale muzicii românești contemporane.

Preferințele majoritare ale celor ce o ascultă înclină vădit către tot ceea ce le poate îngădui un acces mai larg la modul de exprimare a verbului ei și-o prilejuiască mai puțin interceptată de obstacole neobișnuite a bucuriei muzicale.

Bunul public al concertelor Filarmonicii, „Gh. Dima” a primit cu amabilitate muzici cărora nu le putea ghici îndeajuns cuprinsul dar cu căldură pe acelea care, deși evaluate și adesea foarte personale, nu le ocazionau nici un fel de enigme. O serie de lucrări asemenea acestora din urmă au figurat în concertele ultimei luni, începînd cu *Preludiu și Toccata* răscolitorului și tumultuosului Constantin Silvestri, aprig și profund temperament creator, păstrînd în edificările lui ferme și decise emoționanta volbură a unei înaripate improvizății. Punerea în vie lumină a acestei lucrări deosebite a fost din cele mai fericite, datorită dirijorului Mircea Cristescu.

Au urmat, concert cu concert, *Pămîntul acesta* de Liviu Ionescu, lucrare de un complex structural poate prea amalgamic și întrucîtva mai exigent pentru ascultătorul mijlociu, cel de mare preponderență oriunde, dar cu însușiri reale de forță dramatică și mult relief polifonic, subliniat de dificila parte a pianului, ținut cu incisivitate și bravură de Corneliu Rădulescu și de cea baritonală, susținută cu accentuată pondere expresivă de Paul Nicolaescu; *Imagini bucoștene* de Pascal Bentoiu, frescă în trei panouri bogat și variat evocatoare, sugerînd mai larg și mai liber decît ar fi făcut-o o realizare strîns programatică cele înscrise pe frontispiciul fiecăreia din ele: *Șantier, Grădini, Stadionul*.

Contrastant și aerat țesute instrumental au apărut *Metamorfozele* lui Adalbert Winkler, uneori cu vehemente izbucniri de forță, cu puneri în acțiune a feluritelor jocuri timbrice decurse din intervențiile vocilor din diferite grupe.

Dirijorii Lorant Salman, Mircea Lucescu și Petre Bocotan cu contribuția de mari merite a Filarmonicii „Gh. Dima”, au făcut posibile, într-un timp atît de scurt, aceste noi prezentări în condiții cît mai favorabile.

Soliștii concertelor au succedat la rîndul lor aplaudate succese.

O reconfirmare deplină a unui talent particular de calitativ prin fond și timpurie măiestrie a fost acela al tinerei pianiste Dana Protopopescu. În *Concertul* în si bemol de Brahms, operă capitală din repertoriul de mare răspundere a pianului, jocul sincer, sigur și de aleasă expresivitate și muzicalitatea deosebit de delicată a artistei, au adus un prețuit moment de realizare solistică în stagiunea brașoveană.

Concertul în Re major, K. w. 537 de Mozart, încredințat pianistului Corneliu Gheorghiu, n-a putut să

nu amintească cit de remarcabili mozartieni au fost cîțiva din elevii de frunte ai marelui și regretatei profesoare Florica Musicescu: Dinu Lipatti, în trecut, Maria Fotino și solistul citat. În continuare, la aplauzele repetate ale publicului, Corneliu Gheorghiu a filigranat cu extrem de lejeră și fluentă iscusință *Tartina de unt* a lui Mozart, piesă copilăresc de simplă, dar foarte greu de redat în acest fel.

Un stilizat, sensibil și precis harpist este Ion Ivan-Roncea, ascultat în concertul de Händel cu orchestră, în al cărui *Andante* s-a făcut apreciat în mod special.

În pagini universal îndrăgite din repertoriul francez, *Poemul de Chausson* și *Tzigane* de Maurice Ravel au făcut mult aplaudat pe violonistul de autoritate, ample mijloace și prestigiu recunoscut, ce este Varujan Cozighian, primul concert-maestru al Filarmonicii „George Enescu”.

Înainte de încheierea cronicii muzicale brașovene pe luna ce a trecut, mai sînt necesare unele sublinieri.

Astfel, aceea a excelenței întregului program de concert prin alcătuire, caracterizare dirijorală și prezentare verbală de către Mircea Cristescu, care a știut în expunere, fără a folosi terminologii de intimidant didacticism muzicologic, să-i pregătească înțelegerea și ascultarea.

Dintre rarele manifestări extrasimfonice, notăm recitalul inezestratului pianist, Ștefan Agoston, care a înscris în program și ciudatele și impresionantele *Cîntece de pustiu* ale lui Constantin Silvestri, izbutind să le scruteze pătrunzător conținutul.

De asemenea recitalul de foarte aleasă ținută a violonistului profesor Iosef Ackerman, cu colaborarea de un aport pianistic și muzical substanțial a Lilianei Iakobescu. Recitalul a îmbinat exclusiv compoziții de înaltă valoare, incluzînd și *Concert Stuck* de George Enescu, într-o reușită interpretare.

Sînt de amintit în favorabilă lumină din programul de plinătate al unei audiții inițiate de muzicologul Mircea Gherman în casa memorială „Gh. Dima”, *Poemul de Chausson*, interpretat de tînăra violonistă Florentina Andreescu și *Olteanca* de Iacob Mureșanu, piesă foarte concertantă, în interpretarea pianistului Gheorghe Dumitriu.

ROMEO ALEXANDBESCU

Cluj

Prin premiera operei *Fata din West* de Puccini, Clujul devine al cincilea oraș din lume care are în repertoriul său această operă, după New-York, Moscova, Paris și Budapesta.

Evenimentul cultural-artistic ce îl constituie prezentarea recentei premiere, asigură Operei Române din Cluj un loc de cinste în concertul operistic național și universal, și reia tradiția serioasă de operă prin care Clujul își făcuse faima.

Împlinindu-se 50 de ani de la moartea lui Giacomo Puccini (29 noiembrie 1924), premiera operei *Fata din West* reprezintă și o comemorare care cinstește amintirea unui mare compozitor universal.

Meritul principal al montării acestei opere revine regizorului Viorel Gomboșiu, un profund cunoscător al lui Puccini și un pasionat propagator al operelor sale. A montat *Boema*, *Tosca* și, în premieră pe țară, *Manon Lescaut*. Realizarea scenică, din momentul ridicării cortinei, dă impresia de monumental. În plină atmosferă de mină, masa de oameni care freamătă pe scenă pare un mare personaj colectiv, căruia regizorul îi dă o viață palpantă, și în cuprinsul căruia se pot distinge tot atîtea individualități, al căror caracter e minuțios lucrat. Actul al doilea, în munții Sierra Nevada,

are inovații ingenioase, dramatismul fiind susținut și prin cadrul natural sălbatic, ninsoarea și vijelia ce îi însoțesc desfășurarea. Actul al treilea, prin sălbăcia munților, realizați magistral, ca de altfel întreg decorul, de către pictorul scenograf Silviu Bogdan, creează o impresie de asprime ceea ce e tocmai ambianța cerută pentru desfășurarea tensiunii dramatice.

O atare dramă muzicală, avea nevoie de realizatori-artiști al căror orizont și posibilități să fie pe măsura dimensiunilor spectacolului și a calității muzicii: regizorul Viorel Gomboșiu, pictorul scenograf Silviu Bogdan și dirijorul Alexandru Taban. Experiența artistică și viziunea acestor artiști a colaborat fructuos și armonios. Concepția despre operă, de o veritabilă ținută artistică, a creatorului spectacolului, regizorul, și-a găsit un corespondent în realizarea plastică a pictorului scenograf, și în același timp și în vederile de experimentat muzician ale dirijorului, care știe să dirijeze, nu o muzică, ci un „spectacol”, cu un suflu de viață complexă. Alexandru Taban a reunit elementele vocale — soliștii și ansamblul coral — și orchestra, cu înțelegere și sensibilitate. Muzica lui Puccini, dramatică și expresivă, dură și fină, și-a găsit un demn interpret prin bagheta dirijorului.

Numeroșii artiști ai Operei, încălzii de aceiași avînt creator, au înregistrat binemeritate succese, pentru remarcabilele lor realizări. În rolul lui Johnson (Ramerrez), a debutat tenorul Paramon Maței. Șeriful Rance și-a găsit de asemenea un bun interpret, vocal și scenic, în baritonul Vasile Bărbieru. Și ceilalți interpreți ar merita fiecare cîte o mențiune specială, cum sînt: Alexandru Racolța, Titus Pauliuc, Mircea Moisa, Sonia Postelnicu, Ion Trifa, Ion Iercoșan, George Busuioc, și alții. Maestrul de cor Emil Maxim are marele merit de a fi pregătit într-un timp scurt dificila partitură corală. Ingenioase au fost proiectele tehnice ale lui Ștefan Mărușteriu. Tuturor colaboratorilor artistici și tehnici, elogii.

ENEA BORZA

Bacău

Viața muzicală băcăoană este, în această a doua parte a stagiunii, bogată în manifestări pe care ni le-am dorit adesea în trecut, impresionînd prin seriozitatea și nivelul meritoriu al interpretării, prin prezența unor dirijori și soliști consacrați, alături de un mare număr de interpreți și dirijori români, în speță tineri.

În acest context se înscrie și concertul de debut al tînărului dirijor Aurelian Francis Boniș, prospăt absolvent al cursului de specializare dirijorală a Conservatorului de muzică din Geneva — cîna profesorului Samuel Baud — Bovy, dirijat și André Marescotti, orchestrație.

Programul a început cu *Preludiul simfonic* de Enrico Mezzetti, lucrare străbătută de lirism și elan tineresc. Tînărul șef de orchestră s-a arătat a fi un bun conducător, care știe să însuflețească orchestra, creînd momente muzicale autentice.

Violonista Cornelia Bronzetti a susținut partea solistică a două lucrări din repertoriul violonistic bine cunoscut: *La Follia* de Corelli și *Romanța în Fa major* de Beethoven. Solista are o apreciaabilă experiență, rezolvînd piesele abordate cu calm și o îngrijită reliefare a liniei expresive, ceea ce confirmă că muziciana posedă o tehnică și o înțelegere a muzicii din ce în ce mai evoluată.

În partea a doua a programului, dirijorul A. Boniș a prezentat *Simfonia a IV-a* de Beethoven, gest lăudabil, născut din entuziasmul tinereții, din pasiunea și dăruirea pentru muzică. În introducerea lentă a simfoniei a reușit să redea acel sentiment tainic, neliniștitor, iar *Allegro-ul* a fost înfățișat cu o vioașie juvenilă, chiar dacă pe alocuri